

Riigikogu kultuurikomisjon
Lossi plats 1a
15165 Tallinn

Meie 28.10.2020 nr 4/253

Arvamuse avaldamine autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu 233 SE kohta

Lugupeetud Aadu Must!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Riigikogu kultuurikomisjoni kaasamise eest autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu 233 SE (nn tühja kasseti tasu süsteemi muutmine ning Patendiameti ülesannete laiendamine) menetlusse. Järgnevalt esitame oma seisukohad viidatud eelnõu kohta.

1. Kaubanduskoda toetab põhimõtet, et autoritele, esitajatele, fonogrammitootjatele ja filmi esmasalvestuse tootjatele tuleb maksta õiglast hüvitist selle eest, et nende poolt loodud loomingut on lubatud füüsilistel isikutel reprodutseerida enda isiklikeks vajadusteks. Samuti oleme jätkuvalt seisukohal, et täna kehtiv tühja kasseti tasu regulatsioon on aegunud ning vajab kaasajastamist. Seetõttu toetame igati tühja kasseti tasu regulatsiooni uuendamist.
2. Kaasajastatav tühja kasseti tasu regulatsioon peab tagama, et õiguste omajatele makstakse õiglast hüvitist. Seega ei tohi plaanitavate muudatuste jõustumisel tekkida olukord, kus õiguste omajad saavad võrreldes tekkinud kahjuga liiga suurt või liiga väikest hüvitist. Õiglase hüvitise suuruse leidmisel tuleb muu hulgas arvestada järgmiste asjaoludega:
 - Läbi tuleb viia tarbijaharjumuste uuring, et saada teada, millises ulatuses kasutavad füüsilised isikud reprodutseerimisõigust enda isiklikuks vajaduseks. Meile teadaolevalt on viimane uuring tehtud 2017. aastal, kuid arvestades tehnoloogia ja inimeste harjumuste muutust, siis on selle uuringu tulemused tänaseks aegunud.
 - Õiguste omajatel ei ole õigust autoriõiguse seaduse § 26 lõike 1 alusel saada hüvitist, kui inimesed tegelevad piraatlusega. Selline tegevus on keelatud, kuid see ei lähe tühja kasseti tasu regulatsiooni alla.
 - Samuti ei tule hüvitist maksta juhul, kui inimesed kasutavad voogedastuse teenust (nt Spotify, Netflix, järelvaatamisteenus), sest nendel juhtudel makstakse õiguste omajatele hüvitist litsentsilepingute alusel.

- Seoses voogedastusteenuste laiema levikuga ja andmeside kvaliteedi paranemise ja sideteenuse hinna olulise suhtelise odavnemisega on ilmselt vähenenud inimeste poolt koopiategemine ja see trend jätkub ka tulevikus. Seega väheneb ka õiguste omajatele tekitatav kahju.
 - Kindlasti ei tohi hüvitise näol olla tegemist toetusega. Hüvitis ei tohi sisaldada toetuskomponenti näiteks selle eest, et õiguste omajate tulu on vähenenud seoses tarbijaharjumuste muutustega või tehnoloogia arenguga. Kui riik soovib õiguste omajatele toetust maksta, siis tuleb kasutada selleks muid meetmeid.
3. Kaubanduskoja esimene eelistus tühja kasseti tasu regulatsiooniga seotud kitsaskohtade lahendamiseks on see, et riik võiks õiguste omajatele maksta õiglast hüvitist läbi riigieelarve. Selline lahendus on meie hinnangul õiglasem ja ka kuluefektiivsem kui eelnõus välja pakutud lahendus. Näiteks ei teki sellise lahenduse puhul ettevõtjatele ega ka tasu kogujale kümnetesse või isegi sadadesse tuhandettesse eurodesse ulatuvat administreerimiskulu. Samas oleme teadlikud, et Vabariigi Valitsus soovib jätkata salvestusseadmete ja -kandjate põhise tasu kogumisega ning sellest lähtuvalt on koostatud ka Riigikogu menetluses olev eelnõu.
4. Kaubanduskoda toetab põhimõtet, et autoriõiguse seaduses tuuakse välja põhimõtted, millest lähtutakse salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning tasu määrade kehtestamisel ning Vabariigi Valitsuse määruks on tühja kasseti tasu täpsemalt reguleeritud.
5. Muu hulgas toetame põhimõtet, et autoriõiguse seaduses on välja toodud tühja kasseti tasu maksimaalne määr. Eelnõu § 1 punkti 5 kohaselt on tühja kasseti tasu maksimaalne määr 6 eurot, aga mitte rohkem kui 15 protsenti vastavat liiki salvestusseadme või -kandja keskmisest hulgimüügihinnast. Kaubanduskoja hinnangul on 6-eurone tasumäär ebamõistlikult kõrge, sest võimaldab Vabariigi Valitsusel ilma analüüsi ja täiendava põhjendusega mitmekordistada õiguste omajatele makstavat tasu. Arvestades, et tarbijaharjumuste muutuste ning tehnoloogia arengu tõttu on juba oluliselt vähenenud teostest koopiategemine isiklikul otstarbel ja see trend jätkub ka tulevikus, siis ei pea me vajalikuks nii kõrge tasumäära kehtestamist.

Kaubanduskoja ettepanek:

Teeme ettepaneku vähendada olulisel määral eelnõu § 1 punktis 5 sisalduvat 6-eurost maksimaalset määra.

6. Kuna Riigikogu kultuurikomisjonis olev eelnõu on väga tihedalt seotud Vabariigi Valitsuse määruse eelnõuga, milles pannakse paika salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning tühja kasseti tasu suurus, siis esitame järgnevalt oma kommentaarid ja ettepanekud ka Vabariigi Valitsuse määruse muudatuste kohta.
- Määruse eelnõus ei ole mõistlik suurenda salvestusseadmetelt ja -kandjatelt kogutavat tasu, pigem tuleb tasusid vähendada. Tõstame esile,

et mitmete toodete tasu on eelnõus tõstetud võrreldes 2020. aasta jaanuariga, kui Justiitsministeerium tutvustas huvigruppidele plaanitavaid muudatusi seoses tühja kasseti tasuga. Näiteks salvestatavate telerite puhul on Justiitsministeerium suurendanud tasu rohkem kui kolm korda, arvutite ja nutitelefonide osas rohkem kui kaks korda ning digibokside puhul ligi kaks korda.

- Toetame muudatust, mille kohaselt on tühja kasseti tasu fikseeritud kindlas summas, mitte protsendina toote väärtusest. Samuti peame mõistlikuks seda, et tasu ei sõltu mälumahust. Sellise lahendusega kaasneb ettevõtetele oluliselt väiksem halduskoormus.
- Tühja kasseti tasu ei peaks koguma sellist liiki salvestusseadmetelt ja -kandjatelt, mida praktikas teoste helisalvestiste ega audiovisuaalsete teoste reprodutseerimiseks sisuliselt ei kasuta. Salvestusseadmete ja -kandjate loetelust tuleks seetõttu välja jätta salvestusfunktsiooniga digiboksid, salvestusfunktsiooniga telerid ning sisemise arvutiga mitteintegreeritud kõvakettad.

Loodame, et Riigikogu kultuurikomisjon võtab eelnõu menetlemisel arvesse Kaubanduskoja seisukohti.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070